

30 31058 ప తి ది న ము వ్ర క టి ర వ (బ డు ను.

Vol. 3.

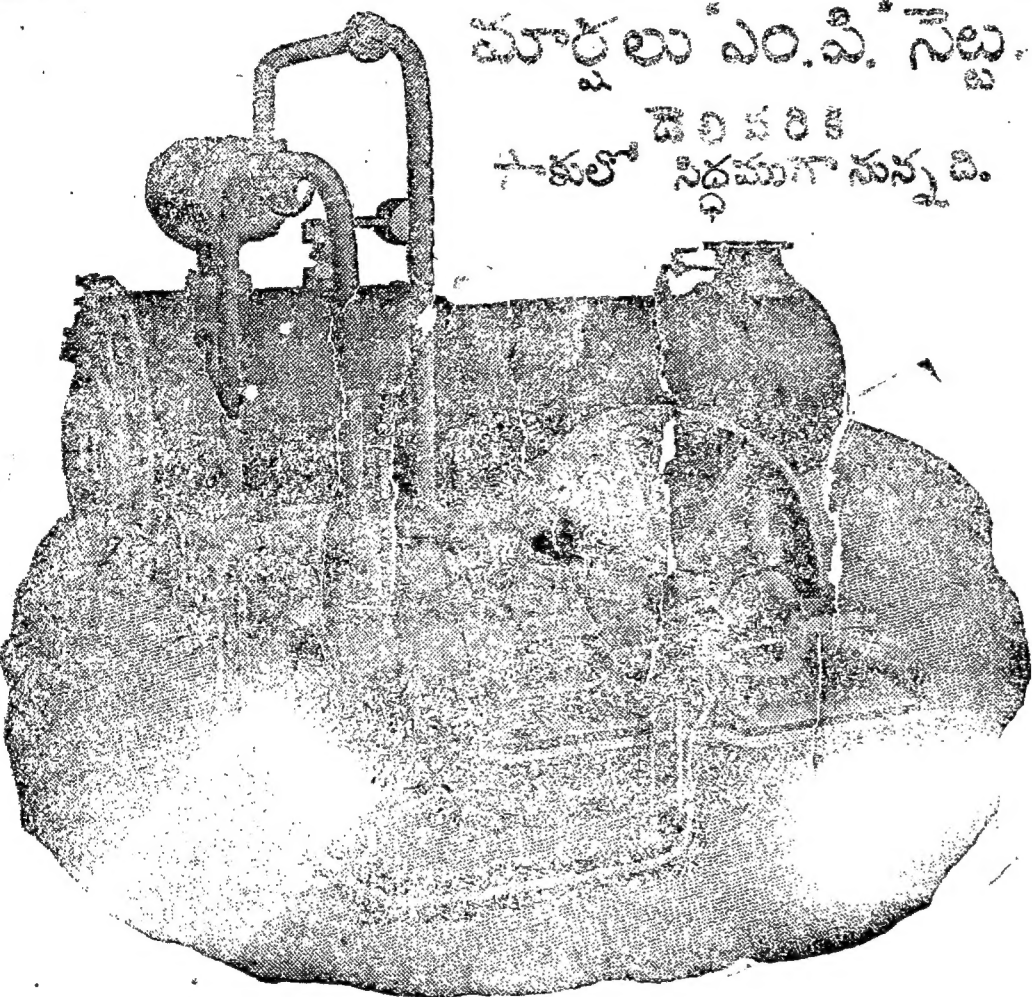
చెన్నపట్టణము 1921 వ సం॥ అగస్టు నెల 15 తేది సోమవారము

No. 113.

పంపుటము. ౮

దుర్మతి నామ సంవత్సర శ్రావణ మాస శుక్ల ద్వాదశి ౧౨.

నంచిక. ౧౧౩



మార్వలు 'ఎం.పి.' నెట్టు.

దేలి పరికి
సాకులో నిధముగా నున్నది.

బాయిలర్లు, ఎంజిను, సూపర్ హీటరు, స్టీం, వాటర్ వై ఎంగు
మొదలగువాటితో వయిన ఉండునది మార్వలు 'ఎం. పి.' మార్తి నెట్టు
యొక్క వివరణము ధరలకు ఇతర వివరములకు ఈ దిగువ చిరునా
మాకు దరఖాస్తు లంపుకొనవలెను. 1806

మార్వలు సన్ను ట్ కో (ఇండియా) లిమిటెడ్

శా.క.చి.క: బెంగళూరు, కలకత్తా.

సం. 9 నెకండు లైను వీచ్. మదరాసు.

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము ప్రసిద్ధి కలిగినది.
ఇది వివిధ రుగ్మములను మోచి
మో అమృతాంజనమును సాగి
వంద మాత్రమున వయస్సును
మొత్తము ౦.10.౦ అనగా.



మోహనలైలుము

శుక్ 1.4 ౦.12.౦

తామరలైలుము

శుక్ 1.3 ౦.6.౦

పండ్ల పూడి

శుక్ 1.3 ౦.3.౦

అమృతాంజనం డిపో,

బాంబాయి - మదరాసు.

ఓటో మో హి ని

2803

మీరు ఇంటిలోని కచ్చితమైన నాలుగు బడలికలను సరియైనట్లు వైపు పెట్టిండ్లు నిండ
నందున వైపు ఈ అక్షరము యొక్కయొగింకిన మంచి రోజులవచ్చును కానను యిచ్చి మనము
అవంతమును ముఖమునకు కాంతి నిచ్చును.

రోబినియా లైలుము

మనములలో ఉపయోగించుట కచ్చిత నేత్రములకు చుట్టయొ సాంద్రమును యిచ్చును.
అనేక స్త్రీలు ఉపయోగించుచున్నవి. ప్రతీచిహ్నము ఈ రెండును ప్రతి దిశలందును అవకాశము.
ఎల్లవోట్లను విక్రయించబడును. ఓటోమోహిని ధర బుడ్డి 1.0 రూ 2, 1, 0.12.0, 0.8.0
రోబినియా లైలుము ధర బుడ్డి 1.3 రూ 1.0.0

Shyam & Co, 9, Bander st, Madras. ప్రియం కంపెని, 6 బందరువీధి, మదరాసు.

ఆరోగ్యములకు గాను

మీరు—

తక్షణ మే

ప్రాసిత తపాలా ఖర్చును కూడను అపేక్షించక ఇప్పుడే మీకు
ఒక ప్రతి "తామ శాస్త్రము" పంపెదము.

త్వరపడు!

ఇట్లు,

వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ,

అతంకనిగ్రహ యావధానము, 13, బ్రాడవే, మదరాసు.

ప్రకృతి శాస్త్ర విషయములు

అక్షరకొలిపింపబడిన కవచములు.

వి. ఎన్. శర్మగారు

అలాస్కా దేశమునందలి బ్లూస్కా సముద్రతీరమున ఈమధ్య నుండు ఎత్తైనప్పుడు ఆ ప్రాంతమున, నివసించుచుండు ప్రజలలో అక్షరకొలిపి, మంచునకు అగణనక బహువిధముల కన్పించెదరు. వేప లోకములు నిర్జలముండి వెలుపలికి రా చాల వరకు ప్రయత్నించినవికాని, జలమంతయు గడ్డకట్టి పోయి నందున, ఏమియు చేయజాలక పోయిన వరు వారావరము ఎప్పుడెప్పుడు మారునో అతి సులభముగా తెలిసికొనుకొని వచ్చుచుండు గలవు. అట్టివి నైతము ఈమహాఅవదన తప్పిం చుకొనజాలకపోవుట అత్యుత్పత్తుని చెప్పవచ్చును గదా.

అనారోగ్యములు వెలుగునిచ్చుట.

రాత్రికాలమున అంగళ్లో ఎంత చక్కని విద్యుద్దీప ముల కాంతియున్నను, గ్యాజులైటును, వానిసహాయమున రంగుల సామానులను చేరముచేయుట ఎంతయో కష్టమైన విషయమని అందరికిని తెలిసియు యున్నదికదా. ఇదేగాక, రాత్రికాలమున ఎంతకాంతివంతముగ నైన వెలుగునిచ్చు దీప ముల సహాయమునకాని బొమ్మలను రంగులలో చిత్రించుట చురుగ్గతార్వచు తెలియునుగదా. అదియేగాక, ఎంతకొంతో మగు విద్యుద్దీపము వెలుగున. ప్రదర్శనకాలములో నుంచుచు చిత్రలేఖనములను కన్నులార చూచి ఆనందించుటనైన మతి దుర్లభకార్యమని అందరికిని తెలిసినదేగదా, ఇప్పుడీలోపమును నివారణ చేయుటకు అంగ్ల దేశమున చేయబడుచున్న ప్రయత్నములు గంప్రదనీయములు. అద్దముల వ్యాపారమున చాల ప్రఖ్యాతి పడెడిన అంగ్లేయవర్తక సంఘమువా రొకరు, విద్యుద్దీపమునందుగల పనులగుండును పోగొట్టి, పగటికాలమున గల ప్రకాశముతో సమానముగ వెలుగునిచ్చుటకుగాను క్రొత్తకపు అద్దములను కనిపెట్టెను. మనము రాత్రికాలములో ఉపయోగించు విద్యుద్దీపములకు ఈ అద్దములను వాడిన, అనారోగ్యములు ఒకేవిధపును వెలుగురును మనము చూడగలము. పలువిధములగు రంగులను ఉపయోగించవలసిన పరిశ్రమలు మనదేశములో ననేకములు గలవు. కొన్ని కొన్ని పనులు పగటిపూట మనకు వచ్చుచుండు వెలుగురు సహాయము వలననే చేయవలసి యున్నవి. అంగ్లేయవర్తక సంఘమువారు కనిపెట్టిన ఈ క్రొత్తకపు అద్దములు ఈ కష్టమును నికముందు నివారణ చేయగలవని చెప్పవచ్చును. ఈ అద్దముల వెలుగురు కండ్లపైకి లాభదాయకమని శాస్త్రజ్ఞుల అభిప్రాయము.

మానవులు వెయ్యేండ్లు జీవింతురా

పలుదేశములలో శాస్త్రజ్ఞులు మానవుని జీవితకాలమును పెంపొందించుటకు వీలు నుండునా యను విషయమును గురించి చాలాకాలముండి చర్చించుచున్నారు. ఈమధ్యయే పగవర్షంపడిన మానవుడు వెయ్యిసంవత్సరముల వరకు నైతము ఈగ్ధులదేమను జీవించి యుండుటకు ఏమాత్రమును కష్టముండవలదని ఈ శాస్త్రజ్ఞుల అభిప్రాయము. ప్రఖ్యాతిగాంచిన ఫ్రెంచిదేశపు వైద్యులొకరు ఈ సమస్యను పరిష్కరించుటకు అత్యంత కష్టతరము గాదని ప్రవచించుచున్నారు. కొలదిమాసములక్రిందట న్యూయార్కు నగరమున సమావేశమైన న్యూయార్కు మెడికలు సొసైటీవారి సాందర్శనిక మహోత్సవ సందర్భమున డాక్టరు యూజినిస్మిన్ అనువారు ఈ విషయమును గురించి గంభీరపర్యాసము నిచ్చి యుండిరి. ఈ డాక్టరుగారు, మానవజీవిత పరిమాణమును విస్తరింపజేయుటకు తగిన సమపాయములను కనుగొనుటకు సంస్థాపింపబడిన ప్రఖ్యాతవైద్యసంఘమున కధ్యక్షులు. ప్రపంచమునందలి వైద్యులందరిలో కడుంగడు ప్రఖ్యాతిగాంచినవారు. ఈయనగారు ఆ సభలో, మానవుని జీవిత కాలమును పెంపొందించుటకు ప్రయత్నించుట అధునికకృత్యమని భ్రమపడుట చేతనయినయ్య, మానవునకు, కృద్ధాప్యము సంభవించుట తొడనే, క్రమేణ తగ్గుచుండుకొని లేజహును మరల వికసించజేయుటకు ప్రయత్నించినయెడల మానవుని కక్రింతమును నామావకష్టము చేయుచుండు రోగములను నివారణచేయుటకు ప్రయత్నించినయెడల, ఈ కార్యమును జయప్రథముగా కొనసాగించవచ్చుని చెప్పియున్నారు. వైద్యులందరివారే ఈ కార్యసాధనకు గడంగిన వెయ్యేండ్లు బ్రతుకు మానవులను ప్రపంచ మతి త్వరలోనే గాంచగలదని ఈ వైద్య శిఖరని అభిప్రాయము. ఈ కార్యసాధనమునకు గాను ప్రయత్నములు పలుచోట్ల చేయబడుచున్నవి. కొంతమంది డాక్టర్లు, జంతువుల జీవిత పరిమాణమును పెంపొందించుటకు గాను అనేకవిధములగు ప్రయత్నములు చేయుచున్నారు. పినిలో చాలవరకు జయప్రథముగా కొనసాగినవి. జంతులకు చేయబడుచుండు చికిత్సయే మానవులకు నైతము చేయవచ్చునని ఈ శాస్త్రజ్ఞులు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

“విద్యుచ్ఛక్తి దీపముల పూర్తి నెట్లు”

1 1/2 హె. పి. ఎంటి, డిగ్రీ వాము, స్విచ్ బోర్డు, ప్లాస్టిక్ బాగర్, ఇతర 15 పి. పి దీపములు, వాటికి కాంపెక్స్ వేర్లు, స్విచ్లు, క్లబ్బు, తంతులు మున్నగునవి పూర్తి గాగల విద్యుచ్ఛక్తి దీపముల పూర్తి నెట్లు మేము ఇప్పుడే తెప్పించి యున్నాము. నెట్లు గృహములలో కలగజేయు దీపముల తెలియించుట మరలయు కొన నకనరము లేదు.

ఒక ప్రత్యేక వాటర్నింగ్ నహా దీపిని రూ. 2750 లకు కాకినాడలో విక్రయించుచున్నాము. ప్రత్యేక మోరకపు ధర ననుసరించి ఇది కనీసము రూ. 8750 ల కైనను విక్రయించవలెను.

కొన్ని నెట్లు మాత్రమే ఈ దృగ్గోచరము విక్రయించుటకు మానవ్యులవు. ఆగణంగా గణనకుండుటకై కనుక మే వాగ్ని, తెప్పించుకొనుదు.

3018

ఆంధ్ర ఎంజినీరింగ్ కంపెనీ కాకినాడ.



విక్రీతి వుష్ణదేశము యిండియా దేశమునందు మెదనసునకు చలన గలగుటకు నుమాంద్యము వదలుటకును వ్యాకర్తి హెచ్చుటకును తలమొనకులు పరిశుభముగ నిగనిగలాడుచుండుటకును ప్రతిష్ఠియును పృతివునకును ముఖ్యముగా

కామినియా ఆయిలు (రిజిస్టర్)

తలమొనకులకు నూతన సౌందర్యమును కలిగించి దానిని బాగుగా పెంచుటకు తగిన శక్తి తలమొనకులకు కలవు. చుండును పోగొట్టును. రోజుములకు ప్లువంటి మెత్తదనము నిచ్చును. మెదనసునకు చాలచల్లదనమును కలిగించును. పరిమోడగుటవలన కండ్లకు కలుగు మాలిన్యమును పోగొట్టి నూతన కాంతిని కలిగించును. కామినియా ఆయిలు తలమొనకు అన్నిటిలోనూ శ్రేష్ఠమైనది. స్త్రీలకును పురుషులకును, పెద్దవారికి మహాపకారము మొనరించినది. నేడు వీని నుపయోగించుచుండుడు.

వెల ఒకబుడ్డి 1.0-0 పి. పి. చార్జి 0.5-0 అణాలు. మూడుబుడ్లు 2-10-0 పి. పి. చార్జి రు. 0-12-0 అణాలు.

పోస్ట్ ఏజెంట్లు. ఆంగ్లేయిండియను డ్రగ్ అండు కెమికలు కంపెనీ. 155 జామ్యునీరు, బొంబాయి. D 126 W 100.

నూతనవిద్యాధానము.

విద్యావిధానమున అనుదినము క్రొత్తకొత్త మార్పులు జరుగుచున్నవి. గతవారమున ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థుల గృహములకువచ్చి చదువుచెప్పుటకు గాను క్రొత్త విద్యాలయ మొకటి త్వరలో తూర్పుదేశపు ద్వీపములలో సంస్థాపించబడుటకు ప్రయత్నములు జరుపబడుచున్నవని ప్రాసియుంటిమికదా. ఇప్పుడు ఇంగ్లండు నందలి బ్రాడుఫర్డు మునిసిపాలిటీవారు క్రొత్తవిద్యావిధానమును కనిపెట్టినపుడు న్నారు. కొలది మాసముల క్రిందట ఈ మ్యూనిసిపాలిటీ వారియాజమాన్యమున జరిగినసభలో, ఆ పట్టణమునందలి విద్యార్థులందరు గొప్ప వాటలోనే నివసించుచు చదువుకొనుటకుగాను ఏర్పాట్లు చేయుటకు తీర్మానించిరి. ఈ ఏర్పాట్ల నన్నిటిని త్వరలో కొనసాగించుటకు ప్రత్యేక సంఘము నొకదానిని యేర్పరచిరి. ఈ సంఘమువారు, 600 మంది బాలరను అనాయాసముగా కొనిపోవగట్టియు, రాకపోకలకుగ వ్యయమును తగ్గించుటకు గాను ప్రయాణికులను నైతము కొనిపోవుటకును వీలుండగల నాన నొకదానిని కొనుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఈపథములోనే విద్యాలయ భవనము లుండును. బాలరకు క్రీడాస్థల ముండును. భోజన మజ్జనాదులకు గాను హాస్టలు లుండ గలవు. స్త్రీయలలో ప్రయాణికులకుగాను చేయబడు వసతులు నైతముండగలవు. ఈ అవకాశములవలన బాలరు పలుదేశములను చూడవచ్చును. అనేకసమద్రములను చూడవచ్చును. నావికా విద్య నైతము నేర్చుకొనవచ్చును. బ్రాడుఫర్డు నగరమువారి ఈ క్రొత్తవిధానము త్వరలో కొనసాగు గాక.

కృష్ణాపుష్కరమందు గొప్ప స్వదేశీ సంత

అగస్టు 20 వ తేదీన ప్రారంభము. అన్నివిధములైన కృష్ణదేవరాయల కవిత్వము యంతయు ఆ క్రమస్థితియందు. జీడికో వడికిన నూజుకట్టులు కాగితములు పట్టుకొన్నాము. బొమ్మలు మొదలగు కృష్ణదేవరాయల విగ్రహములను అభివృద్ధి చేయగలగిన సమయము పొందూరు మున్నగు ప్రాంతముల నుండి కృష్ణ నీటిచాలు కడుగుతూ కలగొను ప్రత్యేకముగా కప్పడక. అనేకవిధముల నూనెలు బొమ్మలను కలుపుదు. నివారణలు తెలియగోననాక ఇల్లు వాడుకలెను. కృష్ణాపుష్కరమందు } డి. వి. హనుమంతరావు. బెజవాడ } ప్రెజుడు.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ ఆపూర్వ గ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగదృష్టి హస్తలాభునము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్రకాస్త్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లవేక తమాషా విచిత్ర విసోదవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో సమాధియగుట, కరీరములేని తలకాయచేత మాటలాడించుట, భూమిపైన గజమువలెను గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యుత్పత్తిగా మేజిక్ బేయింగలని గ్యారంటి యిచ్చుచున్నాము. దీనివెల రూ. 4.0-0 లు. (2113-688) పి. ఆర్. జవార్దనం నాయుడు, ఒంగోలు. (గుంటూరు జిల్లా)

మొదటి గమనింపు.

యోగ్యతాపత్రములు. 2942 (8) కాకినాడందు, డి. వి. హనుమంతరావు వారు మూలనిబాటి నాట అత్యుత్పత్తి మొదలగు వివిధవిధి. ఇక్కడ నా కార్యాగ్రహిణి లేదు. ఇందుకై నాటి నేడు నా కృతజ్ఞతా పూర్వకమున మధనము చేయుచున్నాను. కె. బాన్సన్. బొంబాయి, 28-8-20 కైఫియత్ వింధు. కైఫియత్ కైఫియత్.

ఆంధ్రదేశము కూడ ముందుకు వచ్చుచున్నది. స్వదేశీ మాస్త నిర్మిత వస్తువులు.

గట్టి పని! వెల సరసము!! ప్రశస్తమైన ఉక్కుతో తయారుచేయబడు చున్న చిన్న, పెద్దనెజుల మడతచాతులు, పేనాకత్తులు, బత్రాయి కత్తులు, వివర్ణ విశేషముగా వేసి తయారుచేయబడు చున్న అన్ని నెజుల యిత్తిడి కప్పతాళములు, ఇనుప కప్పతాళములు, ఇత్తిడి యనుము కలిసిన కప్పతాళములు, మంచి తాళములతో బంతో బస్తుచేయబడిన యనుపపెట్టెలు వగైరా సామానుల మా కర్మాగారమున తయారుగుచున్నది. దరఖాస్తులు ప పిన ధరలు తెలుపుటకును. వర్తకులకు సరసమైన కమీషన్ నియమమును. తంతి చిరునామా: } వి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో, "ఇంద్రస్థి" } కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్లు ctc పెద్దాపురం. } పెద్దాపురం. (గోదావరి జిల్లా)

ఐర్లాండు వ్యవహారములు.

తంతి నిలాసము— పండిట్ మేనూరు.

హిందీ బాల శిక్ష.

తృతీయముద్రణము పూర్తి అయి విక్రయము నకు సిద్ధముగనున్నది. ఇదివరలో మాకు దరఖాస్తులు వంపిన వర్తకులకును, ఇతరులకును ఈ గ్రంథముల పంపు నేర్పాట్లు చేయుచున్నాము. ఈ గ్రంథ విక్రయమువలన సామ్యంతయు తిలక్ స్వరాజ్యనిధికి సమర్పింపబడును కాన వీసీలు తిరుగ గొట్టక గౌరవించెద రని కోరుచున్నాము.

హిందీ మొదటివాచకము తయారగుచున్నది. ఇంక పక్షము రోజులలో వెలువడగలను. కావలసినవారు దరఖాస్తులు వెంటనే పంపవలెను.

ప్రతి 1-కి పోస్టు ఖర్చులు సహా 0-9-0.
మనియార్డరు ఖర్చు 0-2-0



తుర్కీ వ్యవహారము : విషమదశ

తుర్కీ సమస్య విషయమై ఆంగ్ల దేశ ప్రముఖులు గనుపఱచెడి నిర్దాక్షిణ్య భావము, ఈ దేశములో బెరిగిన నశాంతిని ప్రజ్వరిల్ల జేయుటకు కారణభూత మగును. లాయడు జార్జిగారు తమ వాగ్దానములను దిగ్విమంగి, సెవరసు సంధిని దెచ్చి పెట్టెను. సెవరసు సంధినియమములు మహమ్మదీయ ప్రపంచమును కలవరపూరితము గావించెను. సెవరసు సంధిమూలమున, తుర్కీకి యూరపు ఖండమునందు కలుకుబడి పూర్తిగ తొలగిపోవునని పెద్దజాతులవారు సంతసించిరి. ఆసియాఖండమునందు తుర్కీ నానుమాత్రావశిష్టము గావించబడెను. మహమ్మదీయ పవిత్రస్థలములు తుర్కీ వశమునండి లాగివేయబడెను. మిశ్రమండలివారు తుర్కీ భాగములను తమ యిచ్చవచ్చిన రీతిని పంచుకొనిరి. ఇట్టి దుర్భరదశనుండి తుర్కీని తప్పించవలెనని, మహమ్మదీయులు స్వవిధముల బ్రయత్నించుచున్నారు. కిలాఫత్ రాయబారులు తమ యభిప్రాయమును మిశ్రమండలి దేశములలో స్పష్టముగ వివరించియుండిరి. తమ మతవిశ్వాసములకు భంగము కలుగునని భోచినపుడు సయితము, హిందూదేశ మహమ్మదీయులు ఆల్పనిగ్రహమును కోల్పోవక మిగుల శాంతముతో బ్రవర్తించిరి. అహింసాపథమునే ద్రోశి, గాంధీ మహాత్ముని యుపదేశమును పాటించిరి. లాయడు జార్జిగారు తమలోపమును గ్రహించియు, హైందవాభిప్రాయమును కనుగొనియు, మహమ్మదీయ శయములను కొనసాగింపక బోయిరి. తాముపట్టిన కుండేటికి మూడేకాళ్లని వాదించసాగిరి. తుట్ట తుదకు విధితక లండను సమావేశమున సెవరసు సంధిని పునర్విచారణ జేయుట కొడబడిరి. ఆ యవకాశము దీసికొనియెనను, లాయడు జార్జిగారు మహమ్మదీయవిశ్వాసములను గౌరవించి సఫలపరచెదరని యూహింపబడెను గాని, ఆ యవకాశమును సయితము వారు బారవిడచిరి.

గ్రీసునకు కట్టిపెట్టదలచిన తురుష్క-రాష్ట్రములనయినను తుర్కీ కొనసాగుటకు సమ్మతించక బోయిరి. లండను సమావేశఫలితము, తురుష్క-జాతీయవాదులలో రోహిగ్నిని ప్రజ్వరిల్ల జేసెను.

ఆంగ్ల-రాయందలి తురుష్క-జాతీయవాదులును, కాన్స్టాంటినోపొలునం దుండెడి సుల్తానుప్రభుత్వమును భావమునందు ఏకీభవించిరి. భారతీయ మహమ్మదీయులలో నిరాశ యధిక మయ్యెను. లండను సమావేశ నిర్ణయముపట్ల దాక్షిణ్యము జూపుటకు, తురుష్క-ప్రతినిధులు సమ్మతించిరి గాని, గ్రీసుప్రతినిధులు సమ్మతించలేదు. సెవరసు సంధికింద తమకు గలిగిన లాభములను అటు మాత్రమయినను కోల్పోవుటకు గ్రీసుదేశీయులంగీకరింపక, మీదు మిక్కిలి యుద్ధసన్నద్ధులయిరి. ఏసంగతియు మిశ్రమండలికి తెలుపకనే తురుష్క-జాతీయవాదుల నడగద్రొక్కుటకు ఆరంభించిరి. లండనునగరమునకు, తురుష్క-లను, గ్రీసు వారిని గూడ మిశ్రమండలివారు రావించియుండుటచే, ఉభయల ప్రత్యుత్తరములను వారు ఎదురు జూచుచుండవలసినది. అవి చేరినపిమ్మట, ఏతరున నయినను న్యాయసమ్మతముగ నిర్ణయముగావించి యుండవలసినది. తమ బాహుబలమును, క్రైస్తవ జాతుల ప్రోత్సాహమును, గ్రీసువారు నమ్ముకొని పనిజేయుచున్నపుడు, గ్రీసువారి విజృంభణము నరికిట్టుటకు మిశ్రమండలి ప్రయత్నించి యుండవలయును. ఇందుకు బదులుగ గ్రీసువారి యుద్ధ క్రయత్నములను శాంతముతో వారు పరికించుచుండిరి. దీనివలన, గ్రీసునకు మరింత ప్రోత్సాహము గలిగెను.

తుర్కీకిని గ్రీసునకును ఇప్పుడు జరిగెడి యుద్ధములో బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు తటస్థులుగ నెంతవరకుండి రనుప్రశ్న యుదయించుచున్నది. అవిషయమై ఆంగ్లదేశమునందే సందియములు ప్రబలుచున్నవి. మిశ్రమండలిజాతులు, గ్రీసునకును తుర్కీకిని యుద్ధసామగ్రిని పంపుటకు వీలగునని, సుప్రీంకౌన్సిలువారు నిర్ణయించిరి. కామన్సువధలో నీనిర్ణయమును హర్షభ్రూగారు ఖండింపగ, ఛెంబర్లైనుగారు దానిని సమర్థించిరి. ప్రభుత్వపతి కూలురు సిగ్గు సిగ్గు అని కేకలిడిరి. ఇట్టి యవకాశ మందుటవలన, లాభ మెవరికిగలుగునో యూహింపవచ్చును. క్రైస్తవజాతులు గ్రీసుకే యుద్ధసామగ్రి సధికముగ పంపి సాయపడుట సహజము. ఇప్పుడయినను గ్రీసుచుమండలించి, సుప్రీంకౌన్సిలువారు మహమ్మదీయులకు న్యాయముకల్పిన మేలుగనుండును. ఆంగ్లదేశము దలపెట్టిన, ఈపని సులభముగ నెరవేరును. లాయడుజార్జిగారు మాత్రము, తురుష్క-లపై వెనుక జూపిన నిరసన భావము నింకను విడనాడకున్నారు. సుప్రీంకౌన్సిలుసమావేశమునం దుపన్యసించుచు, పరిస్థితులు మారెననియు, సెవరసుసంధి తుర్కీ-వారి ప్రోద్బలమువలన నాశనమయ్యె ననియు, అందుచే సంధి లేనటులుగనే ఎంచుకొని గ్రీసు తన యిచ్చవచ్చిన మార్గము నవలంబించవచ్చు ననియు, యుద్ధములో జయమొందినవారు తమకు దొరకినదానిని అనుభవింపవచ్చు ననియు, లాయడుజార్జిగారు చాటిరి. లాయడుజార్జిగారి ప్రసంగమున మరియొక మారు బదుల్పడిరి. వారి హృదయమునందు మార్పు గలుగలేదని వెల్లడియైనది.

మహమ్మదీయులయెడ వారు గనుపఱచిన నిరసనభావము మరింత స్ఫుటముగ నిపుడు గోచరించుచున్నది. తుర్కీ-గ్రీసుదేశములు పోరాడుచున్న నీ సమయమున బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారు చూపుచున్న తటస్థభావము ఎంతవరకు హృదయపూర్వక మయినదో, లాయడు జార్జిగారి మనోభిలాషనుబట్టి గ్రహింపవచ్చును. గ్రీసుదేశము తుర్కీ నడగద్రొక్కి-యెడల, వారు జోక్యము జేసికొనక బోగా, గ్రీసునకు చేజిక్కిన దంతయు వారి కిప్పించెదరు. ఇట్టి యభిప్రాయమును వెలి

బుచ్చుటవలన, గ్రీసున కెట్టి ప్రోత్సాహము గలుగునో యూహించుట సులభసాధ్యము. సెవరసు సంధి అన్యాయభూయిష్టముగను, వాగ్దానభంగ కరముగను, స్వయంనిర్ణయ సూత్ర విఠేపకముగను, నుండుటచే దానిని తిరిగి విచారించవలయునని మహమ్మదీయులు ఎలుగెత్తి పలికినవిషయంబు లండను సమావేశము గూడెను. సెవరసుసంధిని మహమ్మదీయాభిప్రాయానుసారముగ సవరింపవలసిన బాధ్యత బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారిపై నిలిచి యున్నది. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునం దున్నంతమంది మహమ్మదీయులు, మరియొక భాగమునందొకేరు. సామ్రాజ్యజేమము నాలోచించినను, ధర్మమును వీక్షించినను, లాయడు జార్జిగారి తమ వెనుకటి వాగ్దానములను నిలువబెట్టుకొనుట, న్యాయమై యుండును. ప్రస్తుత ప్రసంగము వలన, లండను సమావేశ నిర్ణయమే గాక, సెవరసు సంధి నియమములు సయితము నిర్మూలనగుచున్నవి. తుర్కీ వ్యవహారము మొదటికి వచ్చినది. ఇట్టి విషమదశ ఎన్నిటి కయినను సంప్రాప్తించునని, లాయడు జార్జిగారి అనుక్షణపు మార్పులవలన యూహించుట కవకాశము గలిగెను. అనుకొనిన రీతినే, విషమదశ సంప్రాప్తించినది.

బాల్కన్-రాష్ట్రముల చారిత్రము జూచిన, తుర్కీ-స్థితి ఎప్పుటి కప్పుడు మిగుల అపాయకరముగ నుండెనని గనుపించును. యూరపునందు తుర్కీకి స్థానములేకుండ జే నువలయునని ప్రయత్న మెంత కాలమునుండియో జరుగుచుండెను. బ్రిటానీ యుద్ధ మారంభమయిన పిమ్మట, తుర్కీ తనపై ని కులను యుద్ధసామగ్రిని యభేద్యగ పంపుటకు వీలు గలుగకపోయెను. అనేక క్రిటికాంధకములు గలిగింపబడెను. అట్టి పరిస్థితులలో సయితము ఇట లీతో తుర్కీ పోరాడుచుండగ, సమయముకనిపెట్టి బాల్కన్-రాష్ట్రము లొక్క-మారు తుర్కీపై గవి సెను. ఆపోరాట మారంభమయినపుడు, తుర్కీకి నష్టము గలుగకుండ జేసెదమని, ఆంగ్లదేశము పలికినను, తుదకు యుద్ధములో జయించిన బాల్కన్ రాష్ట్రముల వారి కష్టముల వృధ గాగూడదని సరిపెట్టుకొనెను తుర్కీ తన స్వీయశక్తి నుపయోగించి, శత్రువుల చేజిక్కిన ప్రదేశములను కొన్నింటిని పిమ్మట సంపాదించగలిగెను. మరల నట్టిసిద్ధాంతమే, లాయడుజార్జిగారిచే ప్రతిపాదించబడుచున్నది. మహమ్మదీయప్రపంచమున బెరిగిన రోహితీశయము మరింత విస్తరించుటకు, లాయడు జార్జిగారి ప్రసంగము భోడగును. హిందూదేశ మహమ్మదీయులు, శాసనోల్లంఘనమును కావించుటకు ప్రయత్నము సలుపుచున్నటులు, తంతి వార్తలు దెలుపుచున్నవి. జమాయత్ ఉల్ ఉలేమాసంఘ కార్యదర్శి గాంధీ కొకతంతివార్తను పంపుచు, మహమ్మదీయ మతశాసనము కనిసముగ శాసనోల్లంఘనప్రకటనమయినను అవసరమని నిర్దేశించుచున్నదనియు, తన యభిప్రాయమును తంతి ద్వారా గాంధీ తెలుపవలయు ననియు, కోరిరి. ఇట్టి స్థితిలో లాయడుజార్జిగారి ప్రసంగము వెలువడుట, మహమ్మదీయులకు మరింత సంతాపకరముగ నుండక మానదు.

లక్ష్మణపురమునం దుపన్యసించుచు, గాంధీ మహాత్ముడు ఆంగ్ల-రా విషయమునుగూర్చి నిలుల బలికియుండెను. "గ్రీకులు ఆంగ్ల-రా ప్రభుత్వమును భయపెట్ట జూచుచున్నారు. మన ప్రభుత్వమును నెమ్మదిగ గ్రీకులకు తోడ్పడుచున్నది. మహమ్మదీయులు అసంతృప్తులగుచున్నారు. ఇట్టి స్థితిలో నేమిచేయవలయునని వారడుగుచున్నారు. ర్యాల్కంపెనీవారిని బహిష్కరించుటవలన, ఆంగ్ల-రా ప్రభుత్వమునకు లాభము గలుగదని నేను

గోదావరిమండల మహాజన సభ

టంగుటూరి ప్రకాశం పంతులుగారి అధ్యక్షత క్రింద

కౌకి నాడయందు ఈనెల 20, 21 వ తేదీలను జరుగును.

ఆగస్టు 20 వ తేదీ స్వదేశీ వస్తుప్రదర్శనము జరుగును

జెప్పెదను. మనమును దీక్షియమును నిర్ణయించు జాలము. మనము ముఱచిపోవలయును. స్వదేశీ ప్రతీ సహాయముతో, మనము స్వరాజ్యమును సంపాదించగలము. స్వరాజ్యమును సంపాదించిన పిమ్మట, మనయిష్టము మనదే. తుర్కీవారివై పోరాడుట కోక సిపాయి నయినను హిందూదేశము నుండి వంప వక్కరలేదు." స్వదేశీ ప్రతీము నవలంబించి స్వరాజ్యమును సంపాదించుటచే కష్టము లన్నియు దొలగిపోవు ననియు, కిలాఫత్ సమస్య దాని వెంటనే నిర్ణయమగుననియు, గాంధీమహాత్ము డభిప్రాయపడుచున్నాడు. ఏమార్గ మవలంబించి వను, స్వరాజ్యసిద్ధివలననే వంజుబువ్యవహార మేమి, తుర్కీసమస్య ఏమి, అధినివేశరాజ్యములందలి భారతీయుల సమస్య ఏమి, ఇంకను దేశము నావరించిన దుర్భరపరిస్థితు లేమి, సంత్వప్తి కరముగ కరిష్కారముగనునను సంగతిని హిందూవులును మహమ్మదీయులును మరువజనను. స్వరాజ్యసంపాదనము నిమిత్తము దేశ మంతయు దృఢసంకల్పముతో కృషిసలుపుట, అత్యంతావశ్య కమని తెలుపడుచున్నది. లాయడు బార్డిగారు తమ యవ్యక్త ప్రసంగమువలన, దేశమునందెట్టి విషమ దశను దెచ్చిపెట్టుచున్నారో వెంటనే గ్రహించుట ముఖ్యము. ప్రజలుమాత్రము కష్టసమయములందు నిగ్రహము కోల్పోవనూడ దనియు, ప్రముఖులు తారాగ్రహమునకు గొంపోడినపుడు లేనిపోని ఆడంబరములను చేయగూడదనియు, అత్యనిగ్రహ ము గుడినవెంటనే, దేశము స్వరాజ్యమునకును శాసనోల్లంఘనకును సంసిద్ధురాలగు ననియు, సంపూర్ణ స్వదేశీ ప్రతీవలంబనమువలననే ఆత్మ నిగ్రహము అలవడుననియు, ఆత్మవిశ్వాసము లభించుననియు, గాంధీమహాత్ముడు ఈవారపు యంగు ఇండియా పత్రికలో సూచించియున్నాడు. భారతీయు లీ యుపదేశమును అనుసరించి, త్వరలో కార్యసిద్ధి బడసెదరుకాక!

శ్రీకృష్ణ పుష్కరములు

విజయవాడ.

కర్కటశ్రీ దీవానాథే రథా జీవేన్మహానరే!

అమాయాం పూర్ణిమాయాం వా కృష్ణపుష్కర ఉచ్యతే! పాండవపురాణము

శ్రీకృష్ణపుష్కర ప్రారంభము శ్రావణ శుద్ధ ౧౨ సోమవార మన కొండరును ఈ బహుళ గి. మంగళవారమని కొందరును సిద్ధాంతము ప్రాసాదించిరి. ప్రజలు వారివారి విశ్వాసానుసారముగ పుష్కర తీర్థయాత్రనుసలుపుదురు. కృష్ణపుష్కర తీర్థము పండ్రెండేండ్ల కొకసారి సంప్రాప్తమగును. పుష్కరకాలమునందు ప్రజలు శ్రీకృష్ణ వేణీతరంగ ములందు సున్నాతులై శ్రాద్ధక్రియలను జేసి పితృ దేవతలను తరింపజేయుటకు పరమాతృహృదయ ములతో కృష్ణానదీతీరమునందుగల పుణ్యస్థలము లందు వేసవేలు గుమిగూడగలరు. ఆంధ్రదేశము నందు గోదావరీపుష్కరమునకు రాజమహేంద్ర వరమునందువలె కృష్ణపుష్కరమునకు విజయ వాడయందు లక్షలమంది తీర్థయాత్రికులు సమా వేశము గానున్నారు. విజయవాడ రైలుబండ్ల కూడలియందుగలదు. తీర్థయాత్రికులసౌకర్యము నకై విజయవాడ మ్యూనిసిపాలిటీవారును నితరు లును చేరి పాకలను వేసియున్నారు. వైద్యసహాయమునుజేయుట కాయుర్వేదవైద్యాలయములను నితరవైద్యాలయములను స్థాపించుచున్నారు. యాత్రికులకు సేవను జేయుటకై స్వరాజ్యసేవక సమితులు తేర్పరుపబడు చున్నవి. అన్నదానమును జేయుట కన్న సత్రము లేర్పాటుచేయబడుచున్నవి.

స్వదేశీ వస్తుప్రచారమును జేయుటకు స్వదేశీ వస్తు ప్రదర్శనశాలలను సంతలును లేర్పాటుచేయబడు చున్నవి. ఇంకను నెన్నియో చిత్రవిచిత్రములు ప్రజల నాకర్షించుట లేర్పాటుచేయబడుచున్నవి. ప్రజల గమనాగమనములకు ప్రత్యేకముగ రైలు బండ్లేర్పాటు చేయబడుచున్నవి. ఈసందును జూను కొని యాత్రికులనుండి ప్రతి టికెట్టుమీదను ఒక ఆణావంతున వన్నును వసూలు చేయుట లేర్పాటు చేయబడినది. ఈ యాత్రికుల వన్నులు నవనాగరక ఫలములు. విజయవాడకు కృష్ణా పుష్కర మొక మహాపర్యవసయమును గలుగ జేసినది. ప్రజలు నానాప్రాంతములనుండియును తీర్థసేవను జేయుటకో వేడుకలను జూచుటకో వ్యాపారమును జేయుటకో భిక్షులనును జేయుటకో ధనార్జనమును జేయుటకో వేసవేలుగ విజయవాడకు పుష్కర సమయమునందు తేరగలరు ఆ మహాజనసమగ్ధసమయమునందు ప్రజలకు పరిశుద్ధమైన యాహారములును నీరును నివాస ములును దొరకకును వ్యాధిగ్రస్తులై మృత్యు దేవతవాత బడుట సామాన్యముగ సంప్రాప్తమగు చుండును. ప్రజలను కష్టములనుండియును వ్యాధులనుండియును గాపాడుటకు గొంతవరకు కట్టు బాటులు చేయబడినవని తెలుపుటకు సంతసించు చున్నాము.

అయినను శ్రావణ భాద్రపద మాసములందు కృష్ణా గోదావరీనదులకు క్రొత్తనీరు వచ్చు నపుడు కలరా రక్తభేదము శీతజ్వరములు సామాన్యముగ జనులనుబట్టి పీడించుచుండును. నిరుప రాజముహేంద్రవరమునందు కలరాబాధ్యము మహా భీభత్సమును గలుగజేసినది. విజయవాడ ఉండవల్లి మొదలగు ప్రాంతములందు కలరా సూచనలు గలవని కృష్ణాజిల్లాకలెక్టరు బెజవాడ మునిసిపాలిటీ ప్రెసిడెంటు గుంటూరు జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటు తెలుపుచు ప్రజలకు హెచ్చరికను జేయుచున్నారు. దినవహి మానుమంతరాపు పంతులుగారు ప్రాసినలేఖయందు కలరా స్వల్పముగ నున్నదనియును మంచినీటి లేర్పాటులు చేయబడిన దనియును తెలుపుచున్నారు. లక్షలమంది చేరిన కూడలియందు కలరా గలిగిన నాబాధ్య మనేకప్రదేశములందు వ్యాపించి మహాభీభత్సమును గలుగజేయగలదు. విజయవాడనుండి కొందరు కలరాసూచనలులేవని శుభవార్తలను తెలుపుచున్నారు. ఈవార్తలందలి వత్సానత్యము తెలులున్నను ప్రాణసంరక్షణము నందు ప్రజల సమత్తులై ప్రవర్తించుట పరమ ధర్మము. సకలశుభములను బడయుటకు బ్రాణము మూలాధారముగ నున్నది. కృష్ణాతీరమునందు వేలకొలది గ్రామములు గలవు. కృష్ణపుష్కర మును సేవింపదలచినవారు జనసమగ్ధము లేని కృష్ణాతీరప్రదేశములకేగి తీర్థములను బెట్టిన పుణ్య మును పురుషార్థమును సాధింపగలరు. విజయవాడ పురాధిదేవతలు శ్రీకనకదుర్గానుల్లేశ్వరులు పుష్కరయాత్రాసేవకులను సకలారిష్టములనుండియును గాపాడి పుష్కరసమయమును మంగళప్రదము చేయుదురుగాత!

నిరాకరణోద్యమసూత్రము.

సహాయనిరాకరణోద్యమ స్వరూపమును గూర్చి విదేశీయులు పరిపరివిధముల పొరబాటు లకు లోనగుచున్నారు. వారి సందియము సాయు నటుల గాంధీమహాత్ము డిటుల ప్రత్యుత్తర మొస గుచున్నాడు.

"నీతిపథమునందు, సహాయ నిరాకరణ మార్గము అత్యంతశాంతప్రద మయినది. ఆంగ్లే యులును భారతీయులును ఒకరినొకరు తిన్నగ దెలి సికొనుటకు, అదియే ప్రోవనుజూపును. ప్రాక్ ప్రతీచీఖండములకు గాఢస్నేహమును కుదుర్చుట కదియే చాలియుండును. హిందూదేశము తన యవ్యతవిజ్ఞానమునకు దగిన యున్నతపదవిని మరల నధిష్టించుటకు, అది మాత్రమే చాలియుం డును. విరుద్ధచిహ్నములు ఎన్ని పొడగట్టినను, ఆంగ్లేయులును భారతీయులును ఒకరి నొకరు స్నేహి తులుగను సహకారులుగను భావించెడి దినము అరుదెంచుచున్నటుల నాకుగనుపించుచున్నది."

మూల్లీ పేట

మూల్లీపేటలోని మావలాలు, తాతాకంపెని వారి షరతుల సంగీకరింపకుండుటకు నిశ్చయించి రని బొంబాయి శ్రామికులు పత్రిక వెలుపుచున్నది. తమభూములకు బదులు ద్రవ్యరూపకముగు నవ్వ పరిహారమును గైకొనుటకు వారు నిరాకరించిరి. అన్నిటికన్నను తమ గ్రామములనే ఎక్కుమల్లి యముగ వారు భావించిరి. ఇట్టి స్థితిలో గ్రామ స్థుల యభిమానమును గౌరవించుట భవ్యము. ప్రజ లొకమూల రోదనము జేయుచున్నపుడు, తాతా కంపెనివారి హైడ్రో ఎలక్ట్రిక్కు స్క్రీము ఎవరికిని సౌఖ్య మొసగజాలకు. ఇట్టిస్థితిలో తాతా కంపెనివారు తమ పట్టుదలను విడనాడుట సమంజసముగ నుండును.

కార్తి కుల దీక్ష.

తిలకు స్వరాజ్యనిధికి కార్తికు లెంతటి సహాయమును జేసిరో గాంధీమహాత్ముడు వివరించి యున్నాడు. అహమ్మదాబాదులోని ఇరువది యొక్కవేలమంది మిల్లు కులీలు స్వరాజ్యనిధికి ఏబదిన్నాల్గువేల రూపాయల నిచ్చియుండిరి. తమ మానవేతనములో వదియవంతు నిచ్చియుండిరి. బొంబాయి కార్మికులుగూడ అడుగడుండునే చందాలనిచ్చిరి. భాగ్యపంతులు బీదలను భేదము లేకుండ భారతీయులు తమ స్వరాజ్యాభిలాషను జూపిరని వ్యక్తమగుచున్నది. ప్రజలలో గలిగిన గాఢప్రబోధమున కిది యొకనిదర్శనము.

భారతయువజనసంఘము:—ఈసంఘము యాజ్ఞా మ్యునిక్రింద ఆగ్రహ జేరిన యా. యె. యల్. డి. బాలగూడ 16-వ తేదీ మంగళవారం సాంకేతిక రంగం టులకు ఆర్మీ ఇంజనీరుని గోడ్డెనుకొని "హిందూ" కాటకములో తమ కోరికలను జూపెదర. కాక నందరిని శృంగారాధికులు.

ఒకరయిల్వేప్రమాదము:—నేడుడండు కంక త్రాకుండి మద్రాసుకు వచ్చు ముఖ వచ్చుచుండగా పొన్నేరి, నుమ్మిశీర్వాడివేనుకుంట్ల నొకకాపురాని తడయెడ్లకు రైలుకట్టానుండి మళ్ళి వెళుకొని తిరుగుతూ కంకమీ దుగా ముఱులపోయెను-అకడ ఆగస్టుగ్రుగ నకాలవరకు కొండకు.

మదరాసు ఆల్బరుల

విచారణసంఘము

శనివారమునాటి విచారణ

శ్రద్ధగోప మొదలగువారు

మదరాసు, ఆగస్టు 13.-2వ తేదీ ఉదయమున నేను ఇరవయ్యవో గూడ జి. 8 ప్రేమనకు వెళ్లి (వెనెడన్ని మేజిస్ట్రేటు) తో మాట్లాడితిని. మదరాసులోని 8 నియమముల మూడియందు మేము పోలీసులందరూ ఇప్పటికియు, అంగళ్లకు వెళ్లినవారి కన్నకుటె తెల్లది. ఇంట్లకు వెళ్లినవారికి మాకు ఉత్త పోలీసులు కావలసివచ్చినాడు. మీ అంగళ్లకు రమ్మించుటకు పోలీసులు కావలసివచ్చింది, మీకు నరభాషను తెలుసుకోవడం. అగిరియనుగాక మీరు పోలీసులైనా భరించవలసివచ్చింది అని మాకు ప్రత్యక్షమైంది.

30 వ తేదీ, 1 వ తేదీనో మేము కమిషనరుగారి కచ్చెరికి చూడే అల్లలను గురించి చెప్పబడె తెల్లది. అది ప్రావినులు పోలీసులు కలిసి అల్లలను చేయించుచుంది. మహా పోలీసులు తోచితి దానియ్యలేదు. మీరు కమిషనరుతో మాట్లాడమనాడు. అగిరియనుగారి మాట్లాడమనాడు నని పోలీసులు చెప్పిరి. మేము 20 తే 30 మంది కర్రలను. మే మిందుల కంగీరంగలోగా, కమిషనరు లేదు పోయిన పోలీసులు మాతో చెప్పిరి.

మేము భూకంపంపై గారదగ్గల పోయి ఒకటి రెండు నిమిషములకు గురించి, చెప్పితిమి. మేము ఒక ప్రేమనకు వెళ్లితిమి. మేము నరకము వెళ్లితిమి. అప్పుడు అల్లరి ఒకటి మా ఇంట్లదగ్గల బడుగులన్నట్లునని మేము లికి తెల్ల పోయి. పోలీసులతో ఆగిరానిదులకడ వరకుంచిరి, వారికప్పులను ముగ్గుల వెట్టుకొనక, ఇరవయ్య (ఆగిరానిదులు కానివారు) ఏమి ఉన్నారో చెప్పినను, కొందరి చెప్పిరి. ఆగిరానిదులు కర్రలకు కట్టార తెల్లగాని లిరుగుచుండగా, పోలీసులతో చెప్పిరి, ఆ యాయభయము వారికగ్గలనుండి దూరమొక లేదు. ఇది నేను బాధించి. ఈవిషయములకు గురించి నేను ప్రేమనకు వెళ్లితిని. తరువాత దీనిగురించి పోలీసు నివారణ చేయలేదు. నాదరాసు పోలీసులను ప్రక్కన గురు. ఆగిరానిదులు, హిందువులు, మహమ్మదీయులు అందరూ నాఅంగిలో సామగ్రిని కొనుగొన్నారు. ఆగిరానిదులు మాద అప్పు కొనిపోవుచుండరు. 10 ఏండ్లు ఇంకో అంగి యందు గుమాస్తాగకుంటి. 12 ఏండ్లకుండి ఈ అంగి నేను క్యంకముగ వెట్టుకొంటి.

2 వ తేదీ ఉదయము పోలీసులు ఆగిరానిదుల కడు మని నేను తోచోగాతో చెప్పగా, మీకట్టి ఆగిరానిదులు అందరూద దని తోచోగాద తెలిసి. కమిషనరు అగ్గినుక మేము వెట్టుకునుగురించి మాద తోచోగాతో నేను చెప్పగా, మీ ప్రేమనకు నేను చూచినాను అని తోచోగాద చెప్పిరి.

లోలోగారి సాక్ష్యము

గుడిసెలు కనులబడకమును, మూడు రుపాయలు కార్మిక ధర్మ నివహించుట నాదచెప్పిరి. అప్పుడు కొంతగందర గోరము జరిగింది. పోలీసులు చిందరవడర అయిరి. అచ్చటి క్రమగుంపు 200 మంది అని అచ్చట నివసించు వరుల నాతో చెప్పిరి. అచ్చటి క్రమ పోలీసులతో తరు కేలాటి నివాస నువరకు నాతో చెప్పిరి.

వల్లి అమామ్యుగారి సాక్ష్యము

నేను జియ్య పోలీసులందరూ స్థానికమౌనుకడ 1 వ తేదీ రాత్రి గొప్ప మంట అగుకదెను. నేనప్పు దచ్చులేక. నేను మహమ్మదస్యామిగుడిపిలో జుంటిని. స్థానిక మౌను కడ జుంటిని మౌనులలో జననమౌను తెలుగియించెను. నాకు కావలగల తోయితు నాదజెల్లెత్తున కచ్చి. నాకు గుడిసెలెత్తు పోవుచుంది. వారందరు 400 మంది నైగా నుండకచ్చుకు. నేను నామిద రాళ్లుదగా, ప్రేమనకు వెళ్లి ముడితిని. 10 మంది నిజకృపలను. ఇంక 10 మంది బంతల యానని నేను గోరిని. ముగ్గులుచాలకు. నిజకృ కచ్చికచ్చు ను ముగ్గులకు ముగ్గులెత్తురము కచ్చి. నేను 202 నెలలకు పోలీసునాని ద్వారా గంభా, గడవియ నాదపోవుచున్న వని చెప్పిమందిరి. అంతకు ప్రేమనకు తిరిగి రచ్చుని నాకు ఉత్తవు కచ్చి. ఎక్కడికి పోయినాను కచ్చి ఒక దొర కచ్చిందను. నేనని నాదదెలిసిన ప్రయములను చెప్పితిని.

స్వామి దేవీకానందగారు

(ఆగిరానిదు)

ఆగిరానిదు మహాజననకథ నేను నరకమునకుదను. కార్మికగుంపు కమిటీలో ఆగిరానిదులు అగిరికంభాషకులు లేరు. ఇరవయ్య పీరినలనా లేకుండ నరకము చేసేవారు. కచ్చి టుకభువుగారి ముఖము చూడలేదు. కార్మికగుంపుకుండతి క్రమములు ఆగిరానిదులతో తెప్పిరి. నరకమునిరాకరకావ లంబులు నంభులతో చేసేటటు ఆగిరానిదులకు తెలిసినది. మా టియూటి నమ్మకట్టుకునినది వారు ఆగిరానిదులతో కచ్చి జుంటిని. నమ్మకట్టుకుని యెడల ఆగిరానిదులు నమ్మకతో తేర మని చెప్పిరి. కార్మికగుంపునకలలో గాంధీజీయని యెలుకు ట ఆగిరానిదుల కచ్చుచులేరు. నమ్మకట్టుకునియెడల మౌనుక కంపెనీలతో కలిసి జుంటినినరకరు. కాన నమ్మకట్టుకుని వారు నాతో చెప్పిరి. ఈవిషయముల కార్మికగుంపులకునకు వారు తెలిసినా ముగ్గుల నాతో చెప్పిరి.

స్థానికమౌనుకడ ఆగిరానిదులను మహమ్మదీ యులకుని ఏర్పరుచునకులతో కొట్టాట జరిగెను.

ఒక ఆగిరానిదు కంపెనీదను. అప్పుడు నేను రాంకేటేలలో యం. సి. రాంకేటేలో కంభాషించుచుంటి. ఈ కేటముల వారి కియ్యలేనది ఆగిరానిదులు నాతో చెప్పిరి. అప్పుడు తరువాత వారికి నరకభాషము కడుర్చుచునది.

కేలాపాతు నిజములకు అంగళ్లకు వెట్టుకొనడమని మహమ్మదీయులు ఆగిరానిదులు నిర్బంధించు చుండిరి. మిల్లుల నమ్మకాలములతో, స్థానికమౌనులతో మాద నమ్మక జరిగినది.

నేను తెరంబూలో నివసించు చున్నాను. ఆగిరానిదు మహాజన నంభులకుల బహిరంగపులములకు జరు గును. నాకుగంభుగ నేను ఆగిరానిదు మహాజన నంభు నరక యాభ్యుదయ. నేను భూపాలుని.

మామిలులు.

మాసిలామిటి మొదలయ్యారు.

నేను మామిలులందు 25 ఏండ్లకుండి మేస్ట్రీగా నున్నాను. నా జీతము రు 40-4-0. వారై 4 వ తేదీ మామిలు లలో నమ్మకట్టుకుని 4,5 రోజులతో ముగిసెను. కేలా రకునాను నాకు తెచ్చుల కచ్చి. వెట్టుకొట్టిననా దేమిల్లు లోని నాదో నాకు తెలియదు. అతని నేను వెంకట. మా మిల్లులలో 4 గురు మేస్ట్రీలు కనులతో నుండి నీటికేయబడిరి. నీ నింక మేస్ట్రీగానున్నా నా యొ నమ్మక ఇంకకరతో వెట్టు లకొట్టెను. రెండు తెచ్చుల కొట్టి అడు తెచ్చిపోయెను. నేను కేలేరి పోలీసు క్షేమముల తువిషయములకు గురించి చెప్పితిని. నమ్మ కొట్టు చుండగా నచ్చట ఒకగుంపు కేరెను.

దామోదరుగారు

నేను తోచి మిల్లులలో కలలోనన్నాను. 4 వ తేదీ నేను జుంటిపోయినప్పుడు, నమ్మ కొండరు తెల్లగొట్టి. వారిలో నోకరు మా మిల్లులలోనినాను గొడింకన్నాను. 5 వ తేదీని గొడింకన్నానునాకు అనేకమందియుండి. ఏమిరా, అందరు కనిలకులులే, నీవుచాక్రము కనిలకులులేననెదని నాతోడ మీద తెనుకబాగుతో కొట్టి. ఇది న్యాయయో యని నేను గొడింకన్నానుని కచ్చింకని. నీవుచేసినది కలిగియు యని అతడు క్రమ్యుత్తరమిచ్చెను. నేను పోలీసు నేను చాటుచేసి తిని. పోలీసువారెవరేనో నాకు తెలియదు. నమ్మకొట్టికా రందకు మామిలులలో కనిచేయవారెను. నేను మొదలగ్గుల కులభువకు.

మునుస్వామిగారు

నేను మామిలులలోని నాదను. వారై 4 వ తేదీని నమ్మకట్టుకుని. బంటుకు పోడ్డూ మామిలు నాతో చెప్పిరి. ముగ్గులతో నేను మిల్లులకు పోయియుండి. నేను బంటుకు కచ్చికచ్చుకు నమ్మకట్టుకుని కొట్టి. నేను తరువాత మిల్లు లకు పోలేదు. నమ్మ కొట్టిననాలో డ్డక మామిలులలోని వారెను. నేను పోలీసుక్షేమముల తెల్ల చెప్పలేదు.

(ఫలానానానంతరము)

ఎ. జె. సామ్యుయల్ గారు

(రిప్పికంపెనీ ఉద్యోగియను)

వారై 4 వ తేదీని పాండుక్రమరంగంబులకు నేను ఇంటికి కచ్చుచుంటి. నేను పోల్లక్షేమకగ్గలకు నుండగా, ఇద్దరు ముగ్గులు నానమిషముల పోవుచుండి. నే నొక రుపాయ కార్మిక ధర్మ నింక. నేను వారిలోనూద నెండుల ప్రేమ నకు తెల్లది. నేను వారిని ఒక పోలీసుకు నిచ్చుచెప్పితిని.

నేను ముగ్గులను పోల్ల పోలీసుక్షేమములకు పోయి. వారికగ్గల ఒక పిస్తోలుంకెను. దానితోకల 6 గుండ్లుంకెను.

ఇక స్వేచ్ఛరు హంకిస్సు

నేను జి. 8 నింక ఇక స్వేచ్ఛరు. నేను 2 1/2 సంవత్సర ములకు ఈ ఉద్యోగ జుంటుంటి. బెక్కింగ్ములు మిల్లులలో ఆగిరానిదులు కనులకు తెల్లది. 21 వ తేదీని 450 మంది ఆగిరానిదులు కనులకు తెల్లది. 22 వ తేదీని ఉదయము కచ్చు పోయి అంగళ్లగారు, మరియొకరు బెక్కింగ్ములు మిల్లులలో ఇద్దరు గుమాస్తాలు పోవుచుండగా, నమ్మకట్టుకుని వారిని ఎదిరించి. 24 వ తేదీని ఆగిరానిదులు మామోక కచ్చి తెట్టి. ఒక ఆగిరానిదు కచ్చిప్రేమకు ఆ సామ్యుక్రము కొట్టు బడెను. 28 వ తేదీని ప్రతియంతోవు గుడిసెయొక రాళ్లు కచ్చుల నుకు తెలిసినది. 29 వ తేదీని ఉదయము ఆగిరానిదులు పోవుచుండగా, నమ్మకట్టుకుని వారిని ఎదిరించి. మహమ్మదీయుల 12 1/2 గంటలకు ప్రతి యంతోవు గుడిసె లకు ఎర్రతో నివ్వంకెంటి. నేను కచ్చి అను అచ్చటికి తెల్లతిని. నేను, ఇరవయ్య పోలీసులతోకాను మంటలు చల్లార్చుటకు వెళ్లిం జుంటిని. 10 నిమిషముల పిచ్చుట ఇంజను కచ్చుకు. నేను తెల్లచ్చి రస్తాబాదకు వెళ్ళగా నచ్చట క్రమము గుంపులు గుంపులుగా నేరుచుండి. రస్తాబాదరాళ్లు కచ్చి యుండెను. కొన్ని దుకా నులు మూకుబడి యుండెను. నేను తిరిగి రాగానే, సార్లుం టు రేలీనాకు కచ్చివెట్టులతో వాధకమున్న ఒక ముగ్గుని నాకు చూపెను.

కాంపెన్లు గుడిసెయొక రాళ్లు కచ్చులచెను. ఈ కచ్చి తెచ్చులు రిలివనాను నీర్వతోట్టింద కచ్చియండగా, వారి చుట్టు నొక గుంపుచేరుచుండెను. వారికి నచ్చియించెను. అతడు హిందూమతము. నాకునుకులము.

30 వ తేదీని ఉదయము ప్రతియంతోవుల క్రమందకు భంకరుచుండి. కొన్ని స్థలములకు గుంపులు చేరుచుండిరి. మేమిగుంపులకు తెల్లగొట్టితిమి. మహమ్మదీయుల 12 గంటలకు 100 మంది మహమ్మదీయులు ఒకపోల చేయించిరి. మహమ్మదీయుల 2 X 45 నిమిషములకు హిందువులనూద కచ్చిచేరి. వారింకకు మహమ్మదీయుల తెల్లపోయి. ఆనాంధ్రము పోలీసు క్షేమమునాటి కరందకు వండెల్లి రానున్నారనియు, మరి కొన్ని గుడిసెలు రిగులవెట్టుకుననియు నేను జుంటిని. 31 వ తేదీనకు కొంతమంది జియ్య పోలీసులకు పిచ్చి కొనిపోయి, నాకు అకరిమైక యెడల, నరకముల నేయలయనని కమిషనరు, ఇక స్వేచ్ఛరు నాదగారికి అచ్చి ఇచ్చెను. రాత్రి 8 1/2 గంటలకు చుంటులు ప్రారంభించిన తిమ్మలకులకు జుంటిని. పోలీసులకుంబి గుడిసెలు కాలుచుండగా, నేనచ్చటికి తెల్ల తిని. చుట్టుకట్టుకుండు ఇండ్లమీదినుండి మామిద రాళ్లు కచ్చి చుండెను.

అభ్యుదయము.-ఎటువంటి రాళ్లు! ఇక స్వేచ్ఛరు హంకిస్సు.- ఇటికెరల్ల నుక్కలు, సోదానీళ్ల బుడ్లు. ఇది నేలకు రకులగానే ముక్కలు కలిగి, ఎగిరి, చుట్టుకున్న వారిమీదికి కచ్చి కలిగెను. ఈపోలీసులకు తెలుకుల బుడ్లకు మండెను వదార్లకు అందున్నట్లు నాకు తోచెను.

రా. బి. టి. యం. కరసింహాచార్యులు.-నరక: అది సోదానీళ్లబుడ్లలోని గారి రాపోలు!

ఇక స్వేచ్ఛరు హంకిస్సు.-అది రుపాయకుంకె యని నాకు తోచుచున్నది. సాధారణముగ ఒక సోదానీళ్లబుడ్ల నేల మీదికి నికరి కొట్టియెడల అది వెడ్డముక్కలు గా కగలుకు, నీవతేదీని సోదానీళ్లు కచ్చి కచ్చి నుక్కలు కచ్చి కచ్చి మామిదకదెను. నేనా నుక్కలకు తిరిగిని చాచివెట్టు లేదు. ఈలోకల కమిషనరుగారు, పిచ్చాట్టి కమిషనరు గారు అచ్చటికి కచ్చి. ఇంకొక కచ్చి మంటలకు చల్లార్చెను. అందరు ప్రతియంతోవుకు తెల్ల అచ్చట చేరకునినది కమిషనరు అచ్చాపించెను. నేను కమిషనరుతో మాద నచ్చటికి తెల్లతిని. మాదకమెలకు గృహము నుండి మామిద రాళ్లు కచ్చి కచ్చి. ఇంటి కచ్చి మీదినుండి మామిదీ రాళ్లు కచ్చి చి మేము రాళ్లు కచ్చింకునాను, నీరెనంతరకు నం రమ్మించుకొనుచుంటిమి. కచ్చిరులు అపాచిరముగ మార కొచ్చెను. క్రమము చూచెల్లి రాసాగిరి. ఈ గుంపుల పార క్రమ కచ్చిదని కమిషనరు నాదగారికి అచ్చి ఇచ్చెను. 120 గంటల పోలీసు ముగ్గులనుకు ముంకెచ్చి రిలివెట్టు నేనుచూచిని. మేమంటు ఇద్దరు మహమ్మదీయులకు కచ్చు కొంటిమి. ఇంకొకరొకరొకరొక ఇక స్వేచ్ఛరు కచ్చిలో పాదకపోవుచుండగా కచ్చుకొంటిమి. రెండవనాను రాళ్లు కచ్చి

2/200, Mint Street, Madras.

అనంతపుర మండల సభలు

హిందూపురము.

ఈ నెల 6 తేదీ శనివారము మధ్యాహ్నము నుమారు 4 గంటలకు ప్రత్యేకముగ నిర్వహించిన మండలమునందు రాజకీయసభ ప్రారంభింపబడినది. సభాధ్యక్షులును, హరిశ్చంద్రులను, వారసులను, రామయ్యగారు, మహారాజగారి, అలీ సోదరులు భరతమూర్తి ఛాయాపటములతోగూడ మంగళవాద్యములతోడను, భజనతోడను పురమంతయు నూరేగింపబడిన పిదప జయజయధ్యానములు నిన్నుమిట్టచుండ సభామండలము ప్రవేశించిరి. మండలమునందు దన్ని లాలూకాలనుండియు ప్రతినిధులు వచ్చియుండిరి. వీరుగాక కర్నూలునుండి మేదం వెంకయ్యశెట్టిగారును, బెంగళూరునుండి తల్లం లక్ష్మయ్య శ్రేష్ఠిగారు, రాద్గం రంగరావుగారు మున్నగు నితర మండల నివాసులుగూడ వచ్చియుండిరి. పల్లెటూళ్లనుండి గుంపులు గుంపులుగ వైకుంఠవచ్చియుండి. ప్రతినిధులును ప్రేక్షకులును తేలి నుమారు 800 జనులకు వైగ నుండిరి. వీరిలో హిందువులు మహమ్మదీయులు, శ్రీలు, పంచులు కూడనుండిరి. ఈ వరకు జరిగిన రోమండలసభయు నింతకుండి పల్లెటూళ్ల జనుల నాకర్షించియుండలేదు. సభామండల మంతయు క్రీక్కిరిసి యుండెను. సభ్యులలో నత్యుత్సాహము ప్రబలియుండెను. ఇరువురు వాలురు మనోహరముగ జాతీయగీతము రాడిపిదప మహమ్మదీయ మాతృగీతమును ప్రార్థన సత్పరి. రాష్ట్రము నుబ్బువాగుగా భారతమాతృదండమును జదివిరి. సభకు రాజాలనందుకు జరిగించుచు, సభ జయప్రదముగ జరుగలే నని కోరుచు చిత్తూరునుండి సి. దొరసామియ్యగారును పామిడినుండి యం. భీమరావుగారును పంపిన తిలినార్తలును, టి. కవలంకరశెట్టిగారు వ్రాసిన లేఖయు కార్యదర్శిగారిచే చదువబడినది.

పిమ్మట అహ్మదానందాధ్యక్షులగు అనంతగిరి శేఖరార్యకవిగారు హిందూపురజనులపక్షమున ప్రతినిధుల నాహ్వానించుచు, హిందూపురప్రాచీనచరిత్రను గురించియు, ప్రస్తుత ప్రాముఖ్యమును గురించియు వర్ణించి అంధ్రమాతకు హిందూపురము పాదములయందు బంగుపురము కరచనియు, నందువలన గూడ నీకట్టణ మాంధ్రజేతమునకు పునాదిపడినదియు వర్ణించుచు ప్రస్తుత రాజకీయమునకును గంభీరముగ నుత్సాహించిరి. ఇతరులలో రాజకీయకవితనమునకు నెదుర్కొనవలసిన విషయవిశిష్టతలలో సమావేశమైనయూ సభా అత్యంతప్రాముఖ్యమైన దనియు, నూటయేబదియేండ్ల బ్రిటిషుపాలనమువలన భారతజాతీయత, సంపద, వ్యక్తిత్వము, కృత్రిమ, కళలు, పరిశ్రమ లేరేననిపించినదియు, నేడు జేతజనులు తినుటకు కూడు కట్టుటకు గుడ్డ లేనంటి దరిద్రదశయందు బానిసస్థితియందు జీరితిమనిపించుచున్నట్లు గట్టిపట్టు వర్ణించుచు, బ్రిటిషువారి న్యాయదృష్టియందు జనులకు విశ్వాసము పూర్తికానకంచుటకు యుద్ధమునకు ముందు వాగ్దానములను కాలకు చట్టము వంటలు వధలు, కిలాభతుసమగ్ర మున్నగువాని విశేషించి ప్రభాస్వాతంత్ర్యభంగకరముగ నున్న కవితనములను జేర్చిని కలకత్తాలో అనంతరజేతమున సభ అవలంబించినసహాయనిరాకరణతిర్యమునకు వ్యాఖ్యానపూర్వకముగ నర్థము జెప్పచు, సంవత్సరములలోపల ప్రస్తుతప్రభుత్వనిరంకుశపద్ధతి నంత మొందించి అస్థానమున స్వరాజ్యముస్థాపించుటే సహాయనిరాకరణ తత్వ మనిరి. పిదప సహాయనిరాకరణోద్యమవిజృంభణమును గూర్చి చెప్పచు, ప్రభుత్వసంస్థలగు పాఠశాలలు, న్యాయస్థానములు, ఉద్యోగములు, విద్యయలపై ప్రజలకు పూర్తిగ గౌరవము నందినదనియు, దేశవాదీ కార్యక్రమమువలన నద్యయము లోనైన వేరులు పాదుకొనగలిగినవనియు మొదలయి కార్యక్రమము జయప్రదముగ కొనసాగించకలుగుచో ప్రజలలో జేతయసభాభిప్రాయము పూర్తిగ వ్యాపించినట్లు యజువునది స్వరాజ్యసంపాదనము కులభమగుననియుచెప్పిరి. ఈయద్యయముపై ప్రభుత్వమువారు మొదటమాసినయు దాసీ నభావమును, కొన్నాళ్లకు పిదప దెదరించుటయు పిదప దౌర్జన్యము ప్రబలనంతకును నిరోధపర్య లభించుచుట లేదని చెప్పిగూడ స్వేచ్ఛగ నిష్పంఘముల కొనసాగించుటయు పూస ప్రసన్నులై స్పందిరి. ప్రభుత్వమువారు ప్రస్తుత మవలంబించుచున్న నిష్పంధవిధానము ఉద్యమము విజృంభించుచున్న దనుటకు నిదర్శనమనియు, 1857, 1917 నెక్కువల రాజకీయాంధోళము నణచినవేయుట కేనామ ప్రభుత్వ మపయోగించినదో నాడే ప్రభుత్వమునకు విమర్శనాశక్తి నశించినట్లు యిచ్చినదియు,

ఉద్యమము జయప్రదముగ నణచివ్యాస మందరికి గలుగుచున్న దనియు, చెప్పి నైరంధునెక్కువలకు నిజమైన అర్థము చూపించి, పరిశీలనచేయుటకును, అల్లరిముగల నణచుటకును ప్రజల ప్రాణములను గాపాడవలసిన అత్యంతసరసమయములందు యోగింపబడవలసిన సాధనముల దౌర్జన్యరహిత రాజకీయోద్యమ మణచుటకు మపయోగింపబడుట పరిహాసాస్పద మనియు నిట్టి అక్రమచర్యల ససాధ్యము గావించుటకు అఖిలభారత సంఘమువారు కాసనోల్లంఘనమును ప్రకటించుటే ప్రత్యేకముయనిరి. సంవత్సరంతయులోపల స్వరాజ్యమెట్లు స్థాపింపబడునని యానెనులు సందేహమునకులై యుండిరినియు, కాసనముల నల్లంఘించుట, పన్నుల నియంతుడుట నీరేటిమాలము ననే ప్రభుత్వము స్తంభించి స్వరాజ్య మేర్పడవలసియున్నదనియు, కాని జనసామాన్య మిరెండుమాగ్గులు నాచరణయందు బెట్టుటకు వ సివక్రమకక్ష నిచ్చుటకును, జనులలో జేతయ సభయొక్క పలుకుబడి యెంతవరకు వ్యాపించినదో పరిశీలించుటకును శ్రీమే ప్రస్తుతపద్ధతులు నిర్ణయింపబడిన వనియు, ప్రజలందరు కాసనోల్లంఘన మాచరణయందు బెట్టి కాంత చిత్తులై యుండినపుడు, హిందూజేతమంతయు కారాగృహముగ ప్రభుత్వమువారు మార్చవలసినమృతమనియు, నట్టిది యసాధ్యమగుటచేతనే ప్రభుత్వము బలహీనము తప్పక కాగలుగుననియు నా సమయమున పన్ను లిచ్చుట మానివేయవలసియుండుననియు, అపుడే స్వరాజ్యము నిజముగ వచ్చుననియు, అఖిలభారత సంఘమునాతీతర్య సాధనముల నంగీకరించువరకు ప్రజలు ఆచరణయందు బెట్టుట కధికారము లేదనియు, మన విజయమంతయు కాంతపద్ధతుల వైసనే ఆధారపడియున్నదనియు ప్రజలు దౌర్జన్యమున కేమాత్రము కడంగినను, ఉద్యమము నాశనమై జేతమునకర్థము కలుగు ననియు, ధర్మమునకు విజయముగలుగునట భారతీయుల దృఢవిశ్వాసముగను కమనము ధర్మమార్గమున నడచుచుండుటచే సంవత్సరంతయులో పలస్వరాజ్యము రాజతత్వమనియు చెప్పి అహ్మదానందాధ్యక్షుల పరిచర్యలందు గలలోపముల దెన్నియుండి ననున్న పరాధింపుచు అధ్యక్షుల నెన్నుకొని సభాకార్యక్రమ మారంభింప గోరుచు నుపన్యాసమును ముగించిరి.

అధ్యక్షులుగ దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారి నెన్నుకొనవలెననిగానూ రామయ్యగారు పాదించగా గాడిచెల్లవారి సహోత్తమరావుగారునవదీపగా కర్నూలు మేదంవెంకయ్య శ్రేష్ఠిగారు బలపరచిరి. జయజయ ధ్యానములు చెలంగ గోపాలకృష్ణయ్యగారు ప్రస్తుతమాతలంకృతులై అధ్యక్షస్థానములంకరించిరి. వారికి కీర్తనస్వరూపలేఖనములతోగూర్చి యువస్వసించుటకు సభాసదులయొక్కగోరి యుటచేసినను, అపుడప్పుడు లేచి విజృంభించియుపన్వసించి మరల గూర్చొనుచుండిరి. ప్రారంభమున శ్రీరామనామస్మరణతో మొదలిడి దత్తమండలమున రాజకీయరంగమునచాల వెనుకబడియున్న వను ప్రతితి యున్నదనియు, యాతరకాళమున దత్తమండలములలో నొకటియగు ననంతపుర మండలమునకు వచ్చుభాగ్యము తనకులభించుటసంతోషప్రదమనియు శ్రీరాములవారి పరిపాలనమును వర్ణించి తండ్రి బ్రతికి యుండ గొడుగు చనిపోవుట ఆకాలమున రాజాతమ్యగాభావించుచుండె ననియు నిప్పుడు వేసవేలుపురులంత్రులమందు చనిపోవుచునేయున్నారనియు, అధర్మమిపుడు రాజ్యముచేయుచున్నదనియు నుదాహరణ పూర్వముగ నుపన్వసించిరి. బ్రిటిషు పరిపాలనము వలన జేతము దరిద్రస్థితికి వచ్చినదనియు, పూర్వకాలమున నెలకు మూడువాసలు వచ్చుచుండ నిపుడు మూడు నెలల కొకవర్షము కూడ గురియుట అపురూపమనియు పూర్వమున 80 సంవత్సరముల కొకకరవు వచ్చుటలేదనియు నిపుడు జేతమందంతకు సంవత్సరములలో నన్నిదినములు కరవుగనెయున్నదనియు చెప్పి మదకళిగ, గురితాలూకాలలోని షామ పరిస్థితులకు వారు పశువును బాధలను జాలికరముగ వర్ణించి వారికి సహాయముచేయుట మండల వాసులందరి ధర్మమని బోధించిరి. స్వదేశరాజ్యము లగు మైసూరు మొదలరాజాదు జేతములలో కరవు చాల వరకుండదనియు, ఒకజేతవచ్చినను లక్షలు ధనము వెచ్చించి విచారణము గావించెదరనియు, బ్రిటిషువారి అధికారమందన్నతో ప్రజలు చెల్లించు 198 కోట్లు రూపాయలలో చాల భాగము వైస్రము నివిలుదొడగములకొండ తెల్లదొరలే పంపు కొని జనుల తే మమునకు నణలు చేయుటకు ధనములే దనెదరనియు, అధికారులచర్యలు మితిమీరలేకయున్నవనియు, ప్రభుత్వమునకు పన్నులచెల్లించు యజమానియై తుదగదదలోనున్న పురు వానిచేపగలంతయు రాష్ట్రగొట్టిచి దినమునకు 0-2-0

కూలిచుట్టుట అన్యాయమనియు, యజమానుడు బీదవాడైనపుడు నేరకును గౌరవముగ సహాయము చేయుట ధర్మమనియు, షామమునకు వెచ్చించు స్వల్పమొత్తముతోగూడ సగముకు వైన తినిభోజిద్యోగములే తినివేయుచున్నారనియు, యిట్టివ్యమలన్నియు తొలగుటకు స్వరాజ్యమే కరణ్యమనియు చెప్పిరి. నేడుప్రజలును ప్రభుత్వముగూడ అసాంభావమువలన, రాక్షసత్వమువలన అజ్ఞానమున మునిగి పోరాడుచున్నారనియు, అవి నశించి జేతము గలుగుటకే సహాయనిరాకరణోద్యమము జరిగించినదనియు భాగవతమునందలి గజేంద్రమాక్షమునకు పోల్చిరి. ప్రస్తుతివిద్యాపద్ధతులను తీవ్రముగ ఖండించిరి-ధర్మమునకు విజయము తప్పక గలుగునని నూచించుటకు పారణ్యకశ్రీపత్రహృదయము నిదర్శనముగ పోల్చిరి. ఉపన్యాసమంతయు పురాణముగ గాధ్యయస్థ శ్లోకములు, పద్యములు, సామెతలచే నిండి మనోహరముగ నుండెను. అఖిలస స్వదేశీని గుఱించి యుపన్వసించుచు, విజేతశత్రుముల నందరు విపర్జింపవలెనని సభ్యులను గోరగా నుమారు 1000 విలువగల నాలుగైదు మూటల వస్త్రములు ఏనుకూడెను. అందులో విలువగల జరీరుమాట్లు, శల్లాలు, పట్టుగుడ్డలు, అల్పాబ్జోట్లు యెన్నోయుండెను. అవి యన్నియు హిందూమహమ్మదీయ వాలు గొక్కొక్కరిచే దహింపబడినవి- పాక లెజ్ పేనాలుకూడ కొన్ని కాలిచేయుట కొనంగబడినవి- అవియున్నియు వేలము వేయగా స్వరాజ్యనిధి కీక్రింది మొత్తములు వసూలయ్యెను-

సంజీవ దాసు గారిచ్చిన పాకలెజ్ పేనాకు దొంతి చిన్న భీమయ్యగారు 12-0-0, మణూరు నారాయణరావు పోగులు దొ. పానమంతె రావుగారు 15-0-0, హరిశ్చంద్రుల రావుగారి ఉంగరము కైవ నుబ్రహ్మణ్య శర్మగారు 40-0-0, ఒక పాకలెజ్ పేనా కల్లూరు నుబ్బురాయలు 8-0-0, వాపసు యిక్కుబడిన అజేపేనా కల్లూరు 6-4-0, భానుమూర్తిగారి పేనా నుబ్బురాయ 4-8-0, వాపసుయిక్కుబడిన అజేపేనా నారాయణరెడ్డిగారు 5-0-0, అదినారాయణ శెట్టిగారు 4-0-0, అధ్యక్షుని పూలవంద 4-8-0, ఒక ఉంగరము 18-0-0, మరొక పుంగరము 81-0-0 వెండి గుండీలు 1-8-0 ఒక నక్కండల్లి 2-0-0, ఒక ఉంగరము 10-0-0, నక్కండీనా 0-18-0, పేనా 2-8-0, మహమ్మదాలీగారి బొమ్మ 1-8-0 మహమ్మదాలీగారి 2-0-0, చావ 0-8-0, రెండుపుస్తకములు 1-8-0,

నుమారు రాత్రి 10 గంటలవైన నాటి వరకు ముగింపబడినది. 7 తేదీ ఆదివారము ఉపయముగ గాడిచెల్ల వారి సహోత్తమ రావుగారి అధ్యక్షతక్రింద విద్యార్థిసభ జరిగినది.

కాంగ్రెసు ప్రచారము
విశాఖపట్నం జిల్లా

జిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీ కార్యదర్శియగు మందరరావు గారు యీ క్రిందివిధమున ప్రవచించుచున్నారు.- విశాఖపట్నం జిల్లాలో కాంగ్రెసు ప్రచారము చక్కగ జరుగుచున్నది. స్వదేశ భారణమునై గొప్ప ప్రజాక్షయము జరుగుచున్నది. తిరుత్తూరు సాంకల్పికోత్పత్తివలనను వెచ్చుకుండి స్వదేశీకరణ పూరితి. మద్యముల అత్యంతము నానాటికి తగ్గిపోవుచున్నది. విజయగిరం, ఎల్లచంకిలో విలము కూడు నా రొక గుర్రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శి యగు దాక్షగు గుప్తాచార్యుగారు యిజిల్లాలో సంచారము చేయుచున్నాడు. ఎలమంకితి, విశాఖపట్నం, విజయగిరం మున్నగు చట్టణములలో నీ దివ్యగీతంక, ప్రజలు జను విజేతశత్రుమును కల్పియైతి. శ్రీలు తను విశాఖపట్నం మీరలు, నాన్నగు వివరణ మీరలను కాట్టుటకు ఇచ్చిరి. తిరుత్తూరు స్వరాజ్యనిధి కంఠక విలాళము లొనంగిరి. దాక్షగు గుప్తాచార్యుగారి ప్రోత్సాహమున ఈజిల్లా మాతనదేశములో విరాజిల్లుచున్నది.

14 తేదీన విజయగిరం పురవాసులు అరవింద గోకులగారి జగ్గదినోత్సవము నుత్సాహముతో స్వరాజ్యమైజానముతో గొత్తకర్ర జగగను. 5000 మంది నమాజేతమైరి. మందరరావుగారు, దాక్షగు గుప్తాచార్యుగారు, అలిఖుల రాస్త్రపురములకు మహమ్మద అబ్దుల హుసేన్ గారి సభలో మూటాడిరి. ప్రహ్లాద్ ప్రాకయ్యశ్రీగారు దైవసార్థక వివరిరి. విశాఖపట్నం అరవిందరావు కుటుంబముగారు వనితీయవారి అత్యంత-తన జగదానుకట్టు అంగవస్త్రమును గాట్టుటకు అనుష్ఠించిరి. దాక్షగు గుప్తాచార్యుగారు ఇతరులు ప్రజలను గజనతిగరమునందు దున్నాడి. ఇప్పుడు 15 తేదీన కట్ట అంశ్య ఏలముపాటు జరుగును.

[illegible]

ఉపవాసదీక్ష

[illegible]